

СОМАТИЧНА ЛЕКСИКА НА ПОЗНАЧЕННЯ ОДИНИЦЬ ВИМІРУ І МІР ЗІ ЗНАЧЕННЯМ ПРИБЛИЗНОЇ КІЛЬКОСТІ У НІМЕЦЬКІЙ І УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ

Наталія ПОВТОРУХА (Донецьк, Україна)

Стаття присвячена вивченню соматичної лексики на позначення одиниць виміру і мір зі значенням приблизної кількості у німецькій і українській мовах. Лексеми відповідної семантики належать до вторинної номінації і розглядаються як результат метонімічного переносу. Лексичні одиниці систематизуються за параметрами виміру.

The paper studies somatic lexis for denoting measurement and measure units with the meaning of approximation in the German and Ukrainian languages. Lexemes of the corresponding semantics belong to the secondary nomination and are regarded as the result of a metonymic shift. Lexical units are classified according to measurement parameters.

1. Під соматичною лексикою розуміють зазвичай найменування частин тіла. Соматизми, тобто лексеми на позначення найменувань частин тіла, були об'єктом дослідження різних вчених [2; 3; 4; 7; 10] та ін. Семантичний аналіз лексем на позначення найменувань частин тіла представлений у працях різних лінгвістів [12; 13; 20]. Проте існує небагато досліджень, присвячених вивченню соматичної лексики на позначення одиниць виміру і мір зі значенням приблизної кількості у німецькій і українській мовах. Саме цей факт і зумовив актуальність даної роботи.

Соматизми на позначення приблизної кількості і виміру (далі – СПК) у системі метрологічної лексики вивчені ще недостатньо, тому саме вони виступають об'єктом дослідження даної роботи. Метою є зіставний аналіз лексико-семантичних особливостей соматичної лексики зі значенням приблизної кількості в німецькій і українській мовах.

Для досягнення зазначеної мети необхідно вирішити наступні завдання: 1) визначити інвентар досліджуваних одиниць; 2) встановити структурні особливості СПК у німецькій і українській мовах; 3) систематизувати їх залежно від параметрів виміру; 4) виявити загальні риси й особливості вираження СПК у досліджуваних мовах.

Матеріалом дослідження слугували 153 лексеми (102 одиниці у німецькій мові і 51 – у українській), отриманих за допомогою суцільної вибірки із тлумачного словника німецької мови (Duden. Deutsches Universalwörterbuch) і “Великого тлумачного словника сучасної української мови”, а також текстів художніх творів німецьких і українських письменників другої половини ХХ – першої половини ХХІ сторіччя загальним обсягом 10000 сторінок. При цьому 12 лексем (7 в українській і 5 у німецькій мовах) марковані у словниках як застарілі, напр.: нім. *Zoll* ‘veraltete Längeneinheit unterschiedlicher Größe (2,3 bis 3 cm)’, ‘дюйм’ ‘застаріла одиниця довжини різної величини (2,3 – 3 см)”; укр. *лікоть* ‘старовинна міра довжини, приблизно у півметра’.

2. Людина з давніх-давен стикалася з вимірюваннями. Так, добре відомо, що на позначення одиниць виміру вживаються деякі найменування частин тіла, наприклад: *лікоть*, *рука* [7]. На думку С.О. Швачко, існування таких лексичних одиниць зумовлено необхідністю найменувань різних мір ще задовго до введення метричної системи [11: 8]. О. Відебантт зазначає: “Про дитячі дні людства ще сьогодні свідчать стопа і лікоть, а також ширина і довжина фаланги пальця, ширина долоні, п'ядь, сажень, крок та інші міри стародавніх... Первісна людина мала від самого початку цілком природне і безпосередньо дане їй мірило – саму себе” [18: 956]. Ще в античні часи за основу метрологічних систем було взято пропорції людського тіла, а саме: повний розмах рук дорівнював висоті людини, повний крок – половині цієї висоти, лікоть – чверті зросту, ступня – 1/6; відстань між кінчиками великого і малого пальців руки у найбільшому їх віддаленні один від одного – 1/9, ширина руки приймалася за третину довжини ступні, а середня ширина пальця – 1/12 ступні; голова – 1/6 або 1/7 всього зросту, тощо [8: 6–7]. Але оскільки у кожній людини свої параметри і числовий вираз цих пропорцій різний, тому можна стверджувати, що такі міри мають значення приблизної кількості.

3. Як було встановлено, приблизні міри відстані і ваги виражають неозначену кількість або міру і належать до вторинної номінації [1: 166]. Під вторинною номінацією розуміють зазвичай використання вже існуючих у мові номінативних засобів у новій для них функції

йменування [9: 129]. Лексеми на позначення приблизних мір і одиниць виміру розглядаються як результат метонімічного переносу, заснованого на суміжності ознак того, що вже позначено у попередньому значенні слова і нового означуваного [9: 190].

4. Результати морфологічної класифікації СПК відображені у табл. 1. За основу в цій роботі було взято морфологічну класифікацію, запропоновану В.Д. Каліущенком [16: 15].

Таблиця 1.

Структурна класифікація соматизмів на позначення одиниць виміру і мір зі значенням приблизної кількості в німецькій і українській мовах

№	Структурні типи СПК	Мови			
		Німецька		Українська	
		Кількість (%)	Приклади	Кількість (%)	Приклади
1.	СПК-Іменники				
1.1.	Кореневі	25 (25 %)	<i>Elle</i> ‘лікоть’	30 (59 %)	<i>п'ядь</i>
1.2.	Похідні	-	-	7 (14 %)	<i>півнігтя</i>
1.3.	Складні	30 (29 %)	<i>Fingerdicke</i> ‘товщина в палець’	-	-
2.	СПК-Прикметники				
2.1.	Кореневі	-	-	-	-
2.2.	Похідні	-	-	5 (10 %)	<i>дюймовий</i>
2.3.	Складні	47 (46 %)	<i>klaftertief</i> ‘глибиною в сажень’	5 (10 %)	<i>тридюймовий</i>
3.	Словосполучення (прикметник + іменник)	-	-	4 (7 %)	<i>людський зріст</i>
	Усього	102 (100 %)		51 (100 %)	

Як свідчить таблиця 1, серед соматизмів, що виражені іменниками у німецькій мові, домінують складні, а кореневі посідають друге місце. Щодо соматизмів-прикметників, то всі вони є складними. В українській мові більшість соматизмів-іменників є кореневими, на відміну від німецької, і лише незначна кількість лексем є похідними. Соматизми-прикметники презентовані однаковою кількістю як похідних, так і складних лексем. У німецькій мові похідних прикметників зафіксовано не було. У досліджуваних мовах відсутні кореневі соматизми-прикметники. Проте лише в українській мові на позначення СПК вживаються словосполучення типу *повний зріст*, *людський зріст*, *повний рот*, *втягнута рука*, напр.:

(1) укр. *Буря, до речі, саме тієї миті набрала таких обертів, що всі просторові координати було втрачено – тільки білий хаос навколо і біла порожнеча за втягнутою рукою* [23: 238].

(2) укр. *А той не зупинявся, тиснув дужче, гнав у високий, вище людського зросту ситняг* [26: 799].

Таким чином, складні СПК у німецькій мові, виражені прикметниками і іменниками, репрезентують різні кількісні характеристики. Як відомо, складні слова є структурною особливістю німецької лексики [14: 130; 15: 45]. Завдяки своєму останньому компонентіві вони виражають різні параметри і вживаються на позначення одиниць виміру [17: 134; 19: 267–268] (табл. 2,3).

Таблиця 2.

Складні прикметники типу "соматизм + параметричний прикметник" на позначення приблизного виміру в німецькій мові

№ п/п	Характеристики	Кількість (%)	Приклади СПК
1.	Висота	11 (23 %)	<i>kniehoch</i> 'по коліна'
2.	Довжина	11 (23 %)	<i>armlang</i> 'завдовжки з руку'
3.	Величина	8 (17 %)	<i>handgroß</i> 'завбільшки з руку'
4.	Товщина	7 (15 %)	<i>faustdick</i> 'завтовшки з кулак'
5.	Глибина	5 (10 %)	<i>klaftertief</i> 'глибиною в сажень'
6.	Ширина	5 (10 %)	<i>daumenbreit</i> 'завширшки з великий палець'
7.	ЗГ	1 (2 %)	<i>vierzöllig</i> 'чотирьохдюдимий'
	Усього	48 (100 %)	

Таким чином, складні прикметники з останнім компонентом на позначення висоти (-hoch) і довжини (-lang) є найбільш чисельними. Характеристики "величина" (-groß), "товщина" (-dick), "глибина" (-tief) і "ширина" (-breit) представлені дещо меншою кількістю одиниць. Лише одна лексема становить залишкову групу, оскільки її останній компонент не виражає зазначених вище характеристик. В українській мові такі прикметники репрезентовані словосполученнями за моделлю "прислівник на позначення характеристики + прийменник + іменник-соматизм", напр.: нім. *faustgroß* відповідає укр. 'завбільшки з кулак'.

Таблиця 3.

Складні іменники типу "соматизм + параметричний іменник" на позначення приблизного виміру в німецькій мові

№ п/п	Характеристики	Кількість СПК (%)	Приклади СПК
1.	Висота	8 (28%)	<i>Augenhöhe</i> 'рівень очей'
2.	Ширина	5 (17%)	<i>Handbreite</i> 'ширина в долоню'
3.	Довжина	4 (14%)	<i>Armlänge</i> 'довжина руки'
4.	Величина	3 (10%)	<i>Körpergröße</i> 'людський зріст'
5.	Об'єм	3 (10%)	<i>Handvoll</i> 'жменя'
6.	Відстань	3 (10%)	<i>Spannweite</i> 'відстань між кінчиками великого пальця і мізинця'
7.	Товщина	1 (4 %)	<i>Fingerdicke</i> 'товщина в палець'
8.	ЗГ	2 (7%)	<i>Schlüsselbein</i> 'ключиця'
	Усього	29 (100 %)	<i>Kniekehlen</i> 'жижки'

Як випливає з таблиці 3, перше місце серед характеристик посідають складні іменники з останнім компонентом на позначення висоти (-höhe), друге – на позначення ширини (-breite), третє – на позначення довжини (-länge). Такі параметри, як "величина" (-größe), "об'єм" (-voll) і "відстань" (-weite) представлені у квантитативному плані більш однорідно, по три лексеми у кожній. На останньому місці – складні іменники на позначення товщини (-dicke), що представлені лише однією лексемою. Слід також зазначити, що залишкова група містить дві лексеми, останній компонент яких не виражає ніяких параметрів. В українській мові такі іменники репрезентовані здебільшого словосполученнями за моделлю "іменник на позначення характеристики + прийменник + іменник-соматизм", напр.: нім. *Fingerbreite* відповідає укр. 'ширина в палець'.

Найбільш частотними в якості складової частини композитів у німецькій мові вживаються соматизми 'Finger' 'палець', 'Hand' 'рука', 'Daumen' 'великий палець руки', 'Knie' 'коліно', а в українській – 'сажень' і 'дюйм'.

5. Залежно від параметрів виміру СПК виділяються наступні групи (табл. 4).

Таблиця 4.

Семантична класифікація СПК за параметрами виміру				
№ п/п	Групи	Кількість СПК (%)		Приклади СПК
		нім. мова	укр. мова	
1.	Одиниці виміру висоти	36 (35 %)	16 (34 %)	нім. <i>schulterhoch</i> ‘по плечі’, укр. <i>по коліна</i>
2.	Одиниці довжини	21 (20 %)	20 (43 %)	нім. <i>Elle</i> ‘лікоть’, укр. <i>сажень</i>
3.	Одиниці виміру величини	13 (13 %)	1 (2 %)	нім. <i>handgroß</i> ‘завбільшки з долоню’, укр. <i>завбільшки з кулак</i>
4.	Одиниці виміру ширини	10 (10 %)	3 (6 %)	нім. <i>fingerbreit</i> ‘завширшки з палець’, укр. <i>завширшки у долоню</i>
5.	Одиниці виміру товщини	9 (9 %)	2 (4 %)	нім. <i>armdick</i> ‘товщиною в руку’, укр. <i>завтовшки в обхват</i>
6.	Одиниці виміру глибини	5 (5 %)	-	нім. <i>klaftertief</i> ‘глибиною в сажень’
7.	Приблизна кількість	5 (5 %)	4 (9 %)	нім. <i>Prise</i> ‘пучка’, укр. <i>жменя</i>
8.	Одиниці виміру відстані	3 (3 %)	1 (2 %)	нім. <i>Spannweite</i> ‘відстань між кінчиками великого пальця і мізинця’, укр. <i>ступінь</i>
	Усього	102 (100 %)	47 (100 %)	

За даними таблиці 4, найбільш продуктивною серед СПК за параметрами виміру у німецькій мові є група “Одиниці виміру висоти”, на другому місці – “Одиниці довжини”. Такі СПК, як “Одиниці виміру товщини”, “Одиниці виміру глибини” і “Приблизна кількість” представлені значно меншою кількістю одиниць. СПК “Одиниці виміру відстані” містить лише три лексеми і посідає останнє місце. В українській мові, навпаки, перше місце серед СПК за параметрами виміру посідає група “Одиниці довжини”, а друге – “Одиниці виміру висоти”. Звертає на себе увагу той факт, що в німецькій мові СПК “Одиниці виміру ширини” і “Одиниці виміру товщини” містять значно більший відсоток, ніж в українській мові. Відсутність групи “Одиниці виміру глибини” є особливістю української мови.

6. Аналіз фактичного матеріалу показав, що у досліджуваних мовах СПК ‘Handvoll’ ‘жменя’, ‘Prise’ ‘пучка’, ‘Zoll’ ‘дюйм’, ‘п’ядь’, ‘півнігтя’ у переносному значенні вживаються на позначення невизначеної кількості “мало”, напр.:

(3) нім. *Nella hatte immer den Eindruck eines ungeheuer intelligenten, ungeheuer traurigen und sich immer mehr aufblähenden Luftballons, der platzen würde, und nichts würde übrigbleiben als eine Handvoll konzentrierter, übelriechender Trauer* [27: 28]. – ‘Неллі він завжди здався надзвичайно ерудованою, надзвичайно сумною повітряною кулею, що все більше надимається, ось-ось має тріснути, і тоді від неї нічого не залишиться, крім жмені сконцентрованої, смердючої нудьги’ [24: 24].

(4) укр. *Над Ждановою головою був вирваний стріпок, і парубок бачив у дірці шмат неба й жменю зірок, ясних та чистих, які, однак, злякано тремтіли* [26: 759].

7. СПК вживаються у досліджуваних мовах у словосполученнях, у яких назви частин тіла позначають такі характеристики, як висота, глибина і т.д. [17: 127], тобто мають алативну спрямованість [6: 33]. Вони вказують на напрямок виміру як згори донизу, так і навпаки, що стає зрозумілим лише із контексту, напр.:

(5) нім. *Wir wichen den tieferen Prielen aus, umrundeten unberechenbare Tümpel, konnten es dennoch nicht vermeiden, daß wir von Zeit zu Zeit in ein Schlickloch gerieten und einsackten bis*

zum Knie [27: 377]. – ‘Глибокі протоки і підозрілі озерця ми обминали, та все одно час від часу попадали в ковбані й загрузали по коліна’ [24: 207].

(6) укр. *Щойно там він налетів на ванняковий гребінь посеред русла, де його вільне плавання ногами вперед було остаточно зупинено: Цумбрунненові ноги по коліна застрягли в підводних розколинах, а верхня половина тіла опинилася над хвилями, намертво перекинута впоперек гребеня* [23: 219].

Цю ж саму функцію виконують і складні прикметники з останніми компонентами на позначення висоти (*-hoch*) і довжини (*-lang*), напр.:

(7) нім. *Ihre Beine steckten in kniehohen Wollstrümpfen, an ihrem Handgelenk schlenkerte eine versilberte Kette, die Addi ihr aus heiterem Himmel von Rotterdam geschickt hatte, wohin er mit der Truppenbetreuung gekommen war* [28: 279]. – ‘На ногах у неї були вовняні панчохи до колін, а на руці подзвонював посріблений ланцюжок, що його ні сіло ні впало надіслав Адді з Роттердама, куди він попав з бригадою військових артистів’ [24: 154].

8. Висновки. Проведене дослідження дозволяє зробити наступні висновки:

8.1. Соматична лексика носить антропоморфний характер і з давніх-давен вживалася на позначення одиниць виміру і мір зі значенням приблизної кількості (п. 2).

8.2. Кількість СПК у німецькій мові суттєво переважає кількість СПК в українській. Іменники відповідної семантики у німецькій мові представлені з точки зору словотвірної структури кореневими і складними іменниками та складними прикметниками (див. табл. 1). В українській мові соматизми-іменники є кореневими і похідними, на відміну від німецької. Соматизми-прикметники представлені як складними, так і похідними лексемами. Слід також зазначити, що кореневих соматизмів-прикметників у досліджуваних мовах зафіксовано не було. Лише в українській мові на позначення СПК вживаються словосполучення (прикметник + іменник) типу *повний зріст, людський зріст, повний рот, витягнута рука* (див. п. 4).

8.3. Складні слова є структурною особливістю німецької лексики і їхній останній компонент репрезентує різні характеристики. У кількісному плані складні прикметники переважають над складними іменниками. Характерно, що характеристики “величина”, “висота”, “довжина”, “ширина” і “товщина” виражені як складними іменниками, так і складними прикметниками. Проте такі характеристики, як “відстань” і “об’єм” представлені тільки складними іменниками, а “глибина” – тільки складними прикметниками (див. п. 4, а також табл. 2, 3). В українській мові такі прикметники репрезентовані словосполученнями за моделлю “прислівник на позначення характеристики + прийменник + іменник-соматизм”, а іменники репрезентовані здебільшого словосполученнями за моделлю “іменник на позначення характеристики + прийменник + іменник-соматизм” (див. п. 4).

8.4. За даними семантичної класифікації за параметрами виміру було виділено 8 груп ЛПК: 1) одиниці виміру висоти; 2) одиниці довжини; 3) одиниці виміру величини; 4) одиниці виміру ширини; 5) одиниці виміру товщини; 6) одиниці виміру глибини; 7) приблизна кількість; 8) одиниці виміру відстані. Відсутність групи “Одиниці виміру глибини” є особливістю української мови (п. 5 табл. 4).

8.5. У досліджуваних мовах СПК ‘Handvoll’ ‘жменя’, ‘Prise’ ‘пучка’, ‘Zoll’ ‘дюйм’, ‘п’ядь’, ‘півнігтя’ у переносному значенні використовується на позначення невизначеної кількості “мало” (п. 6).

8.6. Соматична лексика на позначення одиниць виміру і мір зі значенням приблизної кількості використовується у досліджуваних мовах у словосполученнях, у яких назви частин тіла позначають такі характеристики, як висота, глибина і т.д., і які корелюють зі складними прикметниками з останніми компонентами на позначення висоти (*-hoch*) і довжини (*-lang*) (п. 7).

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Акуленко Л. Г. Поле неопределенно малого количества в немецком и русском языках / В. В. Акуленко, С. А. Швачко, Е. И. Букреева // Категория количества в современных европейских языках и др. – К. : Наукова думка, 1990. – С. 160–172.
2. Аркадьев П. М. Семантическая концептуализация тела и его частей. I. Признак “Форма” / П. М. Аркадьев, Г. Е. Крейдлин, А. Б. Летучий // Вопросы языкознания. – 2008. – № 6. – С. 78–97.
3. Замойська І. Структура словотвірних парадигм іменників на позначення внутрішніх органів людини / І. Замойська // Вісник Львівського університету. – 2004. – Ч. 1, Вип. 34. – С. 153–158. – (Серія “Філологічна”).

4. Каракевич Р.О. Національно-культурна маркованість фразеологічних одиниць на позначення виміру та ваги в німецькій та українській мовних картинах світу / О.Р. Каракевич // Вісник Донецького університету. – 2008. – Вип. 1. – С. 42–47. – (Серія Б "Гуманітарні науки").
5. Козырев Л.И. Становление и развитие фразеологизмов с компонентами рука, нога: автореф. дис. на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.01 "Русский язык" / Л.И. Козырев. – Минск, 1991. – 19 с.
6. Кошкарьова Л.С. Засоби вираження напрямку дії вгору у німецькій мові у зіставленні з українською та російською мовами : дис. ... канд. филол. наук : 10.02.17 / Кошкарьова Лариса Сергіївна. – Донецьк, 2000. – 230 с.
7. Материнська О.В. Типологія найменувань частин тіла : Монографія / Материнська О. В. – Донецьк : ДонНУ, 2009. – 295 с. – (Серія "Типологічні, зіставні, діахронічні дослідження"; т. 5).
8. Молчанова Л. А. Народная метрология (к истории народных мер длины) / Л. А. Молчанова. – Минск : Наука и техника, 1973. – 81 с.
9. Телия В. Н. Вторичная номинация и ее виды / В. Н. Телия // Языковая номинация. Виды наименований. – М. : Наука, 1977. – С. 129–221.
10. Федуленкова Т.М. Проблема общего и специфического в соматической фразеологии некоторых германских языков (на материале английского, немецкого и шведского языков) : автореф. дис. ... на соискание уч. степени канд. филол. наук : спец. 10.02.04 "Германские языки", спец. 10.02.20 "Сравнительно-историческое и типологическое языкознание" / Т.М. Федуленкова. – М., 1984. – 16 с.
11. Швачко С. А. Языковые средства выражения количества в современном английском, русском и украинском языках / С. А. Швачко. – К. : Вища школа, 1981. – 144 с.
12. Brown C. Lexikal typologie from an antropological point of view / C. Brown // Sprachtypologie und sprachliche Universalien. – Berlin ; New-York : de Gruyter, 2001. – S. 1178–1190.
13. Dornseiff F. Bezeichnungswandel unseres Wortschatzes / Franz Dornseiff. – Lahr – Schwarzwald : Moritz Schauenburg Verlag, 1966. – 226 S.
14. Erben J. Einführung in die deutsche Wortbildungslehre / Johannes Erben. – [3., neubearb. Aufl.]. – Berlin : Erich Schmidt Verlag, 1993. – 182 S.
15. Fleischer W. Wortbildung der deutschen Gegenwartssprache / W. Fleischer, I. Barz. – [2., durchges. und erg. Aufl.]. – Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 1995. – 382 S.
16. Kaliuščenko V. D. Typologie denominaler Verben / V. D. Kaliuščenko. – Tübingen : Max Niemeyer Verlag, 2000. – 253 S. – (Folge "Linguistische Arbeiten"; bd. 419).
17. Pümpel-Madel M. Deutsche Wortbildung: Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache. Adjektivkomposita und Partizipialbildungen: (Komposita und kompositionsähnliche Strukturen. – 2). Hauptteil 5 / M. Pümpel-Madel, E. Gassner-Koch, H. Wellmann. – Berlin ; New York : de Gruyter, 1992. – 340 S.
18. Viedebant O. Altes und ältestes Weg- und Längenmaß / O. Viedebant // Zeitschrift für Ethnologie. – Berlin : Behrend & Co, 1913. – Jg. 45. – S. 956–969.
19. Wellmann H. Deutsche Wortbildung: Typen und Tendenzen in der Gegenwartssprache. Das Substantiv. Hauptteil 2 / Hans Wellmann. – Düsseldorf : Pädagogischer Verlag Schwann, 1975. – 500 S.
20. Wierzbicka A. Semantics Primes and Universals / Anna Wierzbicka. – Oxford ; New York : Oxford University Press, 1996. – 512 p.

СПИСОК ЛЕКСИКОГРАФІЧНИХ ДЖЕРЕЛ

21. Великий тлумачний словник сучасної української мови / [уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел]. – К. : Ірпінь : ВТФ «Перун», 2004. – 1425 с.
22. Duden Deutsches Universalwörterbuch / Hrsg. von der Dudenredaktion. – [5., überarb. Aufl.]. – Mannheim ; Leipzig ; Wien ; Zürich : Dudenverlag, 2003. – 1892 S.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

23. Андрухович Ю. Дванадцять обручів : [роман] / Юрій Андрухович [2-ге вид., випр. та доповн.]. – К. : Критика, 2004. – 333 с.
24. Бель Г. Дім без господаря : [роман] / Генріх Бель ; [пер. з нім. Є. Попович]. – К. : Рад. письм., 1968. – 262 с.
25. Ленц З. Урок німецької : [роман] / Зігфрід Ленц ; [пер. з нім. О. Логвиненко]. – К. : Рад. письм., 1976. – 406 с.
26. Мушкетир Ю. М. Яса : [роман] / Юрій Михайлович Мушкетир. – К. : Дніпро, 1990. – 831 с.
27. Böll H. Haus ohne Hüter : [Roman] / Heinrich Böll. – [12. Aufl.]. – München : Deutscher Taschenbuch Verlag, 1999. – 316 S.
28. Lenz S. Deutschstunde : [Roman] / Siegfried Lenz. – Hamburg : Hoffmann und Campe, 1997. – Bd. 6. – 729 S.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРА

Наталія Повторуха – викладач кафедри германської філології Донецького національного університету.
Наукові інтереси: контрастивна лексикологія.

МЕТАФОРИЗАЦІЯ ЯК ЯВИЩЕ ЗНАЧЕННЕВОЇ ДИНАМІКИ СЛОВНИКОВОГО СКЛАДУ СУЧАСНОЇ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ

Світлана ФІЛОНІК (Острог, Україна)

У статті розглянуто один із найпродуктивніших способів творення семантичних неологізмів – метафоризацію. Автор класифікувала досліджувані одиниці залежно від моделей, за якими проходить зміна семантичної структури неологізмів, та навела приклади їхнього вживання.

The focus of the paper is on metaphorisation, which is one of the most productive means of semantic neologisms formation. The units under consideration are classified according to the models of the neologisms' semantic structure change and their usage is exemplified.

Як відомо, словниковий склад серед інших рівнів мовної системи відрізняється найбільшою динамічністю та здатністю пристосовуватися до потреб та умов комунікації. На